

Pompeji falak, 1970-1972

Olaj, farost, 80x109,5 cm

Jelezve hátoldalon: Ország Lili „Pompeji falak”

Hátoldalon autográf felirat: Katalinnak szeretettel Ország Lili

Kezdő ár: 5 000 000 Ft / 16 129 EUR

Beccsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimated value: 32 258 – 48 387 EUR

Ország Lili nagyon szeretett utazni, 1968 és 1974 között ötször járt Olaszországban.¹ Ezek az utazások meghatározó élményt jelentettek, ahogyan ez a helyszínen készített vázlatok, jegyzetek mennyiségéből, és a később a műveibe beépülő motívumokból is egyértelműen kiderül. Bár a vázlatkönyvekben számos szobortöredék, egy-egy mozaik és néhány táblakép is szerepel, a rajzok túlnyomó többsége falfestményekről, pompeji freskókról készült. Pompeji rendkívüli ihlető forrást jelentett számára: „Pompejiről már álmodoztam sokat, és tulajdonképpen ez volt utazásom fő célja! Ha valaha megszínesednek képeim, akkor ez majd ennek köszönhető.”²

Már ebben az időszakban megszületett egy nagyobb léptékű sorozat terve, elkezdett megfogalmazódni a *Labirintus* koncepciója. 1971-ben így írt erről egykori tanítójának, Róbert Miklósnak: „Egy nagy kompozíciót készítek, ami több képből áll (huszonöt-harminc), s témáját illetően egy nagy labirintus, de lehetne egy régi város vagy palota is.”³ Az építeni – helyesebben festeni – tervezett palota ihletői olaszországi utazásai voltak.

Ország Lili pompeji vázlatairól összességében elmondható, hogy a freskók között a figurális jelenetek kevéssé ragadták meg a figyelmét, sokkal inkább a pompeji dekoratív falmezők rendszere, a színek, foltok váltakozó ritmusa érdekelte, illetve az illuzionisztikus építészeti terek készítették aprólékos rajzolásra. Figyelmet érdemel, hogy lerajzolta a falak sérüléseit, feltüntette a falak kopott, vagy megsötétedett foltjait.

Vélhetően egy herculaneumi helyszín, a Casa Sannitica zöld terme volt az az ihlető forrás, amelynek nyomai felfedezhetők ezen a festményen is, akárcsak *Pompeji fal* (1968), *Zöld ünnep este* (1969), *Zöld falak* (1972) című, egykor mind a Vasilescu-gyűjteményben található képein. A zöld terem falairól készített feljegyzések jól példázzák a herculaneumi színek ihlető erejét, a színek anyagszerű leírása a *Pompeji falak* című képre is ráillik: „különböző zöldekkel, borsó zöld, króm zöld, egész halvány penészes patinával”.⁴ A zöld freskókkal borított teremben a kopott falak által árasztott sejtelmes atmoszféra ragadta meg, ahogyan erről az egyik vázlatlapon (8. füzet fol. 31. r.) egy megjegyzése is tanúskodik: „Sejtelmesen zöld falak, mint a Pompeji Fal c. képemen a zöld”. A kopott zöld falak mellé azt is feljegyezte: „a kopások az architektúrát hol elmoszák, hol misztikussá teszik.”⁵ Rajzi vázolatain a kopásokat pontozással jelezte. Mindkét lerajzolt zöld fal apróbb mezőkre oszlik. Megjegyezte, hogy „minden négyzetben másképp jelenik meg a tér”.⁶ Az egy képen belüli különböző térábrázolások *Pompeji falak* című képén is megfigyelhetők, az egyes sávok, mezők más-más perspektívát kínálnak, hol több, hol kevesebb réteg rakódik egymásra, a fény hol behatol a terekbe, hol sötét térrészletekbe láthatunk. A festmény tagolt, többemeletes homlokzatot idéz alul nagyobb, fentebb kisebb nyílásokkal, de felelevenítheti egy bonyolult folyosókkal, termekkel osztott belső tér emlékét is.

Az itáliai inspirációjú képeken egyértelműen megjelent a képzeletbeli téralkotás szándéka, és formai megoldásaikat tekintve is nagyon közel állnak a *Labirintus* képekhez. *Pompeji falak* című képen is érzékelhető már számos, a *Labirintus* sorozatra jellemző formai vonás: a nyomtatott áramkörök segítségével kialakított hátterek, az élénkülő paletta, a képfelület szögletes mezőkre osztása, a nyitott szárnyú kapuk, a festék visszatörlésével alakított, írást idéző betűtöredékek. **Technikai megoldásait tekintve, a rétegek bravúros halmozásán túl a kép különlegessége a nyomtatott rajzolatok feloldása. A frissen a felületre nyomott festékre a művész valamilyen oldó, hígító szert cseppentett, így a néhány centiméternyi felületen még precíznek látszó rajzolatok más részükön elmosódnak, foltokká alakulnak. A nyomtatott felületek is különböző textúrákkal, mintázatokkal rendelkeznek, attól függően, hogy a nyomtatáshoz milyen közvetítő felületet használt a művész. A nyomtatás során, és azt követően alkalmazott beavatkozások azt igyekeznek visszaadni, ami Ország Lilit leginkább érdekelt Pompejiben, az elmosódást, kopást, kipergést, hiányt, vagyis az idő nyomait.**

Árvai Mária

A Casa Sannitica (Herculaneum) zöld fala napjainkban

Fotó: Árvai Mária

JEGYZETEK:

- 1 1968-ban, 1969-ben, 1971-ben, 1973-ban és 1974-ben. Utazásinak részletes adatai megtalálhatók az 1962 és 1974 között vezetett zsebnaptáraiban. Magyar Nemzeti Galéria Adattára, 21300/1981, 6. doboz.
- 2 „...a világból a fényeket...” Ország Lili levelezése, szerk.: Árvai Mária – Zsoldos Emese, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest 2017. 347.
- 3 Árvai – Zsoldos 2017 i.m., 402.
- 4 MNG Adattár 21300/1981/5. doboz, 9. füzet fol. 33. r.
- 5 MNG Adattár 21300/1981/5. doboz, 8. füzet fol. 31. r.
- 6 U.o.

